

HRVATSKI SABOR

709

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O OBRANI

Prolašavam Zakon o obrani, koji je donio Hrvatski sabor na sjednici 19. ožujka 2002.

Broj: 01-081-02-1297/2

Zagreb, 25. ožujka 2002.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stipe Mesić, v. r.

ZAKON O OBRANI

Glava I.

TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje obrambeno ustrojstvo i funkcioniranje obrambenog sustava Republike Hrvatske, nadležnosti tijela državne vlasti u području obrane, upravljanje, rukovođenje, zapovijedanje i demokratski nadzor nad Oružanim snagama Republike Hrvatske, dužnosti i prava građana u obrani suvereniteta, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

Članak 2.

Temeljna svrha obrane je odvratanje napada na Republiku Hrvatsku, zaštita njezina suvereniteta, neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti i sigurnosti građana.

Obrana se Republike Hrvatske može provoditi i u suradnji s međunarodnim obrambenim organizacijama kojima je Republika Hrvatska pristupila ili im pristupa, u skladu s Ustavom, zakonima i međunarodnim ugovorima.

Članak 3.

Temeljni pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Zakonu imaju sljedeća značenja:

1) Obrana je državna funkcija od posebne društvene važnosti čije provođenje ostvaruju oružane snage, tijela državne vlasti, lokalna i područna (regionalna) samouprava, pravne osobe nositelji obrambenih priprema, organizacije za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara u obrani slobode, suvereniteta, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti i drugih društvenih vrijednosti u miru i ratu, u neposrednoj ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

2) Obrambeni sustav je dio sustava nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske koji predstavlja jedinstveni oblik ustrojstva i pripreme nositelja vojne i civilne obrane usmjerenih na ostvarivanje ciljeva obrane.

3) Vojna obrana je sustav institucija i aktivnosti usmjerenih na pripreme za obranu i obranu države vojnim sredstvima. Vojna obrana obuhvaća Oružane snage Republike Hrvatske i strukture nadležne za upravljanje, rukovođenje i zapovijedanje njima.

4) Civilna obrana je sustav institucija i aktivnosti usmjerenih na pripreme za obranu i obranu države nevojnim sredstvima. Civilna obrana obuhvaća tijela državne vlasti, lokalne i

područne (regionalne) samouprave, pravne osobe nositelje obrambenih priprema te organizacije za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Civilna obrana nevojnim sredstvima i načinima osigurava djelovanje vlasti, gospodarstva i društvenih djelatnosti, opskrbu i zaštitu radi preživljavanja stanovništva te podupire vojnu obranu države.

5) Oružane snage su namjenski ustrojene snage Republike Hrvatske, pripremljene i razvijene za obranu države vojnim sredstvima.

Službeni naziv oružanih snaga u Republici Hrvatskoj jest: Oružane snage Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Oružane snage).

6) Stanje neposredne ugroženosti je stanje sigurnosnog okruženja Republike Hrvatske u kojem postoje očiti pokazatelji izravnih operativnih priprema oružanih snaga druge države za poduzimanje postupaka i aktivnosti usmjerenih na povredu suvereniteta i neovisnosti te stanje u državi u kojem su zbog oružanoga, terorističkog ili drugoga nasilnog djelovanja dovedeni u pitanje neovisnost ili teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske.

7) Ratno stanje je stanje u državi u kojem su zbog oružanog djelovanja druge države, terorističkog ili drugoga nasilnog djelovanja većeg opsega izravno dovedeni u pitanje suverenitet, neovisnost ili teritorijalna cjelovitost.

Članak 4.

Nositelji vojne i civilne obrane u miru provode pripreme države za obranu u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti, u slučajevima velikih prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća te velikih poremećaja u pojedinim gospodarskim djelatnostima.

Osim priprema iz stavka 1. ovoga članka, Ministarstvo obrane i Oružane snage provode pripreme za sudjelovanje u međunarodnim mirovnim i humanitarnim operacijama.

Članak 5.

Temeljni dokumenti u području obrane su: Strategija obrane Republike Hrvatske, Vojna strategija Republike Hrvatske i Plan obrane Republike Hrvatske.

Strategija obrane Republike Hrvatske temeljni je konceptualni dokument kojim se dugoročno uređuje angažiranje raspoloživih obrambenih resursa u odgovoru na sigurnosne izazove te se projektiraju osnove njihova budućeg razvoja.

Vojna strategija Republike Hrvatske konceptualni je dokument kojim se detaljnije razrađuju vojne sposobnosti Oružanih snaga definirane Strategijom obrane Republike Hrvatske te se utvrđuje struktura Oružanih snaga, načela organizacije i uporaba Oružanih snaga.

Plan obrane Republike Hrvatske skup je dokumenata na temelju kojih nositelji obrambenih priprema planiraju vlastito sudjelovanje u pripremama za ostvarivanje ciljeva obrane bez obzira na područje njihove nadležnosti u okviru obrambenog sustava.

Glava II.

NADLEŽNOSTI TIJELA DRŽAVNE VLASTI I UPRAVE U PODRUČJU OBRANE

1. HRVATSKI SABOR

Članak 6.

Hrvatski sabor ostvaruje demokratski nadzor nad Oružanim snagama.

Hrvatski sabor:

- donosi Strategiju obrane Republike Hrvatske,
- odlučuje o visini sredstava za financiranje obrane,
- usvaja Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga,

- utvrđuje stanje neposredne ugroženosti i ratno stanje, a prijedlog može podnijeti i Predsjednik Republike Hrvatske uz supotpis predsjednika Vlade Republike Hrvatske,
- raspravlja i usvaja Godišnje izvješće Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama,
- odlučuje o izlasku ili djelovanju Oružanih snaga izvan granica Republike Hrvatske, odnosno o ulasku ili djelovanju oružanih snaga drugih država na teritoriju Republike Hrvatske u okviru vježba, osim o izlasku, odnosno ulasku Oružanih snaga u okviru međunarodnih obrambenih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili im pristupa na temelju međunarodnih ugovora te radi pružanja humanitarne pomoći,
- raspravlja, zauzima stajališta i utvrđuje prijedloge zakona i drugih propisa iz područja obrane,
- razmatra ostvarenje Plana obrane Republike Hrvatske i provedbu obrambenih priprema,
- nadzire funkcioniranje sigurnosnog sustava,
- daje mišljenje na prijedlog imenovanja i razrješenja načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga (u daljnjem tekstu: načelnik Glavnog stožera).

2. PREDSJEDNIK REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 7.

Predsjednik Republike Hrvatske vrhovni je zapovjednik Oružanih snaga (u daljnjem tekstu: vrhovni zapovjednik).

Vrhovni zapovjednik Oružanih snaga:

1. podnosi prijedlog za utvrđivanje stanja neposredne ugroženosti i ratnog stanja uz supotpis predsjednika Vlade Republike Hrvatske,
2. daje suglasnost na Prijedlog strategije obrane Republike Hrvatske,
3. donosi Vojnu strategiju Republike Hrvatske,
4. daje suglasnost na Prijedlog plana obrane Republike Hrvatske,
5. donosi Odluku o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga,
6. donosi Odluku o vojnopodručnoj podjeli Republike Hrvatske,
7. daje suglasnost na ustroj zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga,
8. odlučuje o općoj mobilizaciji na prijedlog Vlade,
9. donosi Plan uporabe Oružanih snaga,
10. nalaže uvođenje mjera pripravnosti i mobilizaciju Oružanih snaga na prijedlog Vlade,
11. utvrđuje osnove sustava vođenja i zapovijedanja Oružanim snagama na prijedlog ministra obrane,
12. donosi, na prijedlog ministra obrane i u skladu sa Strategijom obrane Republike Hrvatske, obvezujuće smjernice za izgradnju borbene spremnosti Oružanih snaga,
13. naređuje uporabu Oružanih snaga i njihovih dijelova,
14. predstavlja Oružane snage u zemlji i inozemstvu,
15. daje mišljenje u postupku imenovanja ministra obrane,
16. imenuje načelnika Glavnog stožera na prijedlog Vlade i nakon pribavljenog mišljenja nadležnog odbora Hrvatskoga sabora,
17. razrješuje dužnosti načelnika Glavnog stožera, izravno ili na prijedlog Vlade i nakon pribavljenog mišljenja nadležnog odbora Hrvatskoga sabora,
18. imenuje i razrješuje dužnosti časnike u Oružanim snagama na ustrojbenom mjestu brigadira (kapetana bojnog broda), generala i admirala na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane,

19. imenuje i razrješuje dužnosti vojne izaslanike na prijedlog ministra obrane i uz prethodnu konzultaciju s ministrom vanjskih poslova,

20. dodjeljuje prve časničke činove,

21. promiče u činove časnike, generale i admirale na prijedlog ministra obrane,

22. donosi opća i osnovna pravila postupanja u Oružanim snagama u skladu s posebnim zakonom na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane.

Za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka vrhovni zapovjednik donosi zapovijedi, naredbe, smjernice, naloge, odluke, pravila i druge akte.

Vrhovni zapovjednik može na ministra obrane prenijeti obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, osim poslova uporabe Oružanih snaga.

Za provođenje poslova iz stavka 4. ovoga članka, ministar obrane donosi zapovijedi, naredbe, smjernice, naloge, odluke, pravila i druge akte.

3. VLADA

Članak 8.

Vlada u području obrane:

1. predlaže Hrvatskom saboru Strategiju obrane Republike Hrvatske,
2. predlaže visinu sredstava za financiranje obrane,
3. predlaže Hrvatskom saboru Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga,
4. podnosi Hrvatskom saboru Godišnje izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama,
5. donosi Plan obrane Republike Hrvatske,
6. utvrđuje ratno ustrojstvo i odobrava planove obrane tijela državne uprave,
7. predlaže vrhovnom zapovjedniku opću mobilizaciju,
8. predlaže vrhovnom zapovjedniku uvođenje mjera pripravnosti i mobilizaciju Oružanih snaga,
9. donosi Odluku o pravnim osobama posebno važnima za obranu Republike Hrvatske,
10. donosi Odluku o proizvodima i uslugama posebno važnima za obranu Republike Hrvatske,
11. donosi Uredbu o kriterijima za raspoređivanje građana i materijalnih sredstava za potrebe popune Oružanih snaga i druge potrebe obrane,
12. propisuje metodologiju za izradu planova obrane,
13. donosi svoj plan obrane,
14. utvrđuje Prijedlog odluke o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga,
15. utvrđuje Prijedlog odluke o vojnopodručnoj podjeli Republike Hrvatske,
16. donosi Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obrane,
17. donosi Odluku o broju uprava za obranu i ureda za obranu, o njihovim sjedištima i područjima na kojima djeluju,
18. donosi Uredbu o ustrojstvu službe kriptološke zaštite tajnih podataka u Republici Hrvatskoj,
19. donosi Uredbu o radnoj i materijalnoj obvezi,
20. prati i usmjerava razvoj, proizvodnju i promet naoružanja i vojne opreme u skladu s posebnim zakonom,
21. poduzima mjere za stvaranje, uporabu, korištenje, obnavljanje i razmještaj pričuve materijalnih sredstava za potrebe Oružanih snaga u ratnom stanju i stanju neposredne

ugroženosti,

22. predlaže imenovanje i razrješenje načelnika Glavnog stožera,
23. poduzima i druge mjere utvrđene zakonom.

Članak 9.

U ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti Vlada obavlja ove poslove:

1. osigurava provedbu mjera pripravnosti na teritoriju Republike Hrvatske,
2. osigurava prijelaz nositelja obrambenih priprema s mirnodopskog na ratno ustrojstvo i njihovo funkcioniranje prema planovima obrane,
3. poduzima mjere za provođenje preuzetih međunarodnih obveza u svezi s postupanjem s ratnim zarobljenicima, stranim državljanima i njihovom imovinom.

4. TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

a) Ministarstvo obrane

Članak 10.

Ministarstvo obrane obavlja poslove koji se odnose na:

1. izradu Prijedloga strategije obrane Republike Hrvatske,
2. davanje suglasnosti na Prijedlog vojne strategije Republike Hrvatske,
3. predlaganje Plana obrane Republike Hrvatske i izradu svoga plana obrane,
4. izradu Godišnjeg izvješća o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama,
5. donošenje ustroja zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga,
6. predlaganje osnova sustava vođenja i zapovijedanja Oružanim snagama,
7. usklađivanje planova obrane nositelja obrambenih priprema s Planom obrane Republike Hrvatske,
8. izradu Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga,
9. definiranje, usklađivanje, razvijanje i provođenje obrambene politike,
10. kreiranje obrambenog sustava i provedbu funkcija obrambenog planiranja, uključujući strategijsko, razvojno, operativno i civilno-vojno krizno planiranje,
11. procjenu mogućih ratnih i drugih opasnosti kojima se ugrožava suverenitet, neovisnost i teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske,
12. uređenje i pripremu teritorija i akvatorija za djelovanje Oružanih snaga,
13. predlaganje metodologije za izradu planova obrane,
14. provođenje pripravnosti, popune i mobilizacije Oružanih snaga te izvršavanje vojne i materijalne obveze,
15. planiranje, upravljanje, nadzor i provedbu obavještajnih, protuobavještajnih i sigurnosnih poslova u obrambenom sustavu,
16. planiranje i provedbu međunarodne vojne suradnje i poslova koji proizlaze iz preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske u području obrane,
17. planiranje i provedbu civilno-vojne suradnje,
18. planiranje i provedbu kadrovske politike u Ministarstvu obrane te planiranje i nadzor nad upravljanjem osobljem i profesionalnim razvojem Oružanih snaga,
19. obrazovni sustav Oružanih snaga, znanstvenu i istraživačku djelatnost,
20. informativnu, psihološku, kulturnu, vjersku, muzejsku, arhivsku, športsku, nakladničku i drugu djelatnost,
21. ustrojavanje i provedbu kriptološke zaštite tajnih podataka,
22. planiranje i nadzor komunikacijskih i informacijskih sustava za potrebe obrane,

23. podupiranje i nadzor rada pravnih osoba koje se bave proizvodnjom naoružanja i vojne opreme i drugim djelatnostima od interesa za Oružane snage u skladu s posebnim zakonom,
24. planiranje, organiziranje i provedbu materijalnog i financijskog poslovanja,
25. materijalno zbrinjavanje,
26. planiranje, organiziranje i nadzor zdravstvene i veterinarske zaštite,
27. rješavanje o pravima i obvezama pravnih i fizičkih osoba u području obrane,
28. planiranje i provedbu nadzora u obavljanju upravnih i stručnih poslova u području obrane,
29. organiziranje i usklađivanje rada s ostalim ministarstvima i drugim tijelima izvršne vlasti te tijelima lokalne, područne (regionalne) samouprave u provedbi planova i poslova obrane,
30. druge poslove obrane u skladu sa zakonima.

Ministarstvo obrane obavlja stručne poslove za potrebe vrhovnog zapovjednika u svezi s njegovim ovlastima u području obrane.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva obrane ministar obrane donosi odluke, naredbe, naloge, smjernice, upute i propise za koje je ovlašten ovim Zakonom i drugim zakonima.

Ministar obrane odgovara vrhovnom zapovjedniku za provedbu zapovijedi u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 11.

Glavni stožer Oružanih snaga (u daljnjem tekstu: Glavni stožer) u okviru Ministarstva obrane obavlja poslove koji se odnose na:

1. sudjelovanje u izradi Strategije obrane Republike Hrvatske,
2. izradu Prijedloga vojne strategije Republike Hrvatske,
3. izradu Prijedloga plana uporabe Oružanih snaga,
4. izradu Prijedloga odluke o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga,
5. izradu Prijedloga odluke o vojnopodručnoj podjeli Republike Hrvatske,
6. zapovijedanje Oružanim snagama u skladu sa zapovijedima vrhovnog zapovjednika i aktima ministra obrane,
7. praćenje i predlaganje unapređenja sustava vođenja i zapovijedanja Oružanim snagama,
8. izradu dijela Plana obrane Republike Hrvatske koji se odnosi na funkcioniranje vojne obrane,
9. izradu prijedloga i provedbu ustrojstva zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga,
10. provedbu personalnog upravljanja i profesionalnog razvoja u Oružanim snagama te planiranje i provedbu popune Oružanih snaga,
11. izgradnju, unutarnji nadzor i ocjenjivanje borbene spremnosti zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga,
12. planiranje, organiziranje i provedbu obavještajnih, protuobavještajnih i sigurnosnih poslova u Oružanim snagama,
13. pripremu prijedloga razvoja, opremanja i modernizaciju Oružanih snaga,
14. operativno planiranje i izvođenje operacija,
15. planiranje, organizaciju i provedbu mobilizacije Oružanih snaga,
16. planiranje, organizaciju i provedbu logističke potpore Oružanih snaga,
17. održavanje naoružanja i vojne opreme,

18. investicijsko i temeljno održavanje objekata i infrastrukture Oružanih snaga,
  19. zdravstveno zbrinjavanje pripadnika Oružanih snaga,
  20. razvoj vojne strategije i doktrine,
  21. sudjelovanje u planiranju, programiranju i izradi dijela proračuna koji se odnosi na Oružane snage,
  22. planiranje, organiziranje i upravljanje zapovjedno-informacijskim i komunikacijskim sustavom Oružanih snaga,
  23. planiranje, organizaciju i provedbu vojne obuke te uvježbavanje Oružanih snaga,
  24. planiranje, organizaciju i provedbu sustava vojnog školstva u Oružanim snagama,
  25. predlaganje i provedbu informativne, kulturne, športske, izdavačke i vjerske djelatnosti u Oružanim snagama,
  26. sudjelovanje u planiranju, provedbi i ostvarivanju vojno-vojne suradnje Oružanih snaga s oružanim snagama drugih zemalja i međunarodnim vojnim organizacijama,
  27. organizaciju i provedbu kriptološke zaštite u Oružanim snagama,
  28. izradu općih i osnovnih pravila,
  29. sudjelovanje u planiranju, organizaciji i provedbi materijalnog i financijskog poslovanja u Oružanim snagama,
  30. sudjelovanje u planiranju i pripremi postrojba i pojedinaca iz sastava Oružanih snaga za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama i drugim međunarodnim aktivnostima,
  31. druge stručne poslove za potrebe ministra obrane i vrhovnog zapovjednika.
- Ministar obrane daje suglasnost na Prijedlog plana uporabe Oružanih snaga.

Članak 12.

Ministar obrane će posebnim propisom uz suglasnost vrhovnog zapovjednika urediti odnose između Glavnog stožera i upravnog dijela Ministarstva obrane.

Članak 13.

Ministarstvo obrane obavlja nadzorne poslove radi stjecanja izravnog uvida u opće i pojedinačne akte o:

- ostvarivanju Plana obrane Republike Hrvatske,
- spremnosti zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga,
- poslovima vojne obveze, popune i mobilizacije Oružanih snaga,
- ustrojavanju službe kriptološke zaštite tajnih podataka te provedbu mjera sigurnosti i kriptološke zaštite tajnih podataka,
- provedbi obrambenih priprema,
- materijalnom i financijskom poslovanju u postrojbama, zapovjedništvima i ustanovama oružanih snaga,
- provođenju zakona o zaštiti temeljnih ljudskih prava,
- provođenju mjera zaštite na radu i zaštite okoliša.

Ministarstvo obrane obavlja nadzorne poslove izravnim uvidom u uvjete i način rada provoditelja općih i pojedinačnih akata iz stavka 1. ovoga članka.

Nadzorne poslove iz stavka 1. ovoga članka obavlja Inspektorat obrane.

Na čelu Inspektorata obrane je glavni inspektor obrane, koji je odgovoran ministru obrane.

Članak 14.

Inspektorat obrane obavlja nadzorne poslove u skladu sa zakonom i posebnim propisom koji donosi ministar obrane.

Nadzor obavljaju inspektori Inspektorata obrane.

Nadzor u području civilne obrane uz inspektore Inspektorata obrane obavljaju i osobe koje ovlasti ministar obrane te osobe koje ovlasti čelnik tijela državne uprave u skladu sa svojom nadležnosti u području obrane.

Članak 15.

U obavljanju nadzornih poslova iz članka 14. ovoga Zakona inspektori Inspektorata obrane mogu:

1. pregledom provjeravati dokumente koji se odnose na spremnost vojne i civilne obrane, osim Plana uporabe Oružanih snaga,
2. predložiti otklanjanje neusklađenosti, provedbu mjera i obavljanje poslova i zadaća u skladu s planovima i drugim dokumentima,
3. predložiti obustavu mjera i radnji koje nisu usklađene s planovima ili utvrđenim osnovama, odnosno pripremnim mjerama za obranu,
4. naložiti zapovjedništvu, postrojbi i ustanovi ili tijelu državne vlasti i pravnoj osobi nositelju obrambenih priprema podnošenje izvješća o stanju spremnosti i obavljenim poslovima, zadaćama i mjerama u pripremi za obranu,
5. naložiti obustavu svih postupaka i radnji kojima se izravno dovode u opasnost životi i imovina,
6. podnositi prijedloge za pokretanje stegovnoga, prekršajnoga, kaznenog ili drugog postupka te predlagati poticajne mjere u skladu s posebnim propisima.

Članak 16.

Inspektorat obrane nadzire i ocjenjuje spremnost zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga.

Ministar obrane na prijedlog glavnog inspektora obrane određuje elemente spremnosti, utvrđuje načela i mjerila prema kojima će se provoditi nadzor i ocjenjivati spremnost te propisuje način i postupke za planiranje, nadzor i ocjenjivanje spremnosti u Oružanim snagama.

Glavni inspektor obrane redovito izvješćuje vrhovnog zapovjednika, ministra obrane i načelnika Glavnog stožera o spremnosti zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga.

Ministar obrane najmanje jedanput na godinu dostavlja vrhovnom zapovjedniku Izvješće o spremnosti zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga.

Ministar obrane jedanput na godinu dostavlja Vladi Izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama.

Članak 17.

Ministarstvo obrane obavlja stručne poslove graditeljskog osiguranja vojnih objekata.

Graditeljsko osiguranje vojnih objekata obuhvaća planiranje razvoja unutar vojnih mikrolokacija, izgradnju, modernizaciju i uporabu vojnih objekata te investicijsko i temeljno održavanje vojnih objekata.

Vlada posebnim propisom, na prijedlog ministra obrane i ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja propisuje održavanje, standardizaciju i tipizaciju vojnih objekata te posebne mjere zaštite povjerljivih podataka pri gradnji i nadzoru nad gradnjom vojnih objekata te prilikom izdavanja građevinske i uporabne dozvole potrebne za gradnju vojnih objekata.

Vojnim objektima smatraju se objekti u vlasništvu Republike Hrvatske kojima upravlja Ministarstvo obrane te objekti u najmu Ministarstva obrane koji se koriste za obuku, smještaj i rad zapovjedništava, postrojba i ustanova (vojarne, vojni poligoni, objekti u kojima su smještene uprave i uredi za obranu i sl.).

Članak 18.

Radi zaštite vojnih objekata i osiguranja prostora za vojne lokacije Ministarstvo obrane sudjeluje u postupku izrade dokumenata prostornog uređenja i daje mišljenje prije njihova donošenja.

Za objekte posebno važne za obranu Republike Hrvatske i objekte koji se planiraju graditi u zaštitnoj i sigurnosnoj zoni vojnih objekata, u postupku izdavanja dozvola za gradnju Ministarstvo obrane utvrđuje posebne uvjete građenja.

Ministar obrane po pribavljenom mišljenju ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja utvrđuje zaštitnu i sigurnosnu zonu vojnih objekata iz stavka 2. ovoga članka.

Tijelo nadležno za izdavanje građevne dozvole ne može izdati građevnu dozvolu za objekte iz stavka 2. ovoga članka bez prethodno pribavljene suglasnosti Ministarstva obrane o usklađenosti glavnog projekta s posebnim uvjetima građenja.

Članak 19.

U Ministarstvu obrane ustrojava se:

1. Vojni savjet – savjetodavno tijelo, osobito za pitanja izgradnje, razvoja i opremanja Oružanih snaga te razvoja vojne strategije i doktrine,
2. Vojno-tehnički savjet – savjetodavno tijelo za pitanja modernizacije i opremanja Oružanih snaga te pripremu kapaciteta za proizvodnju naoružanja i vojne opreme,
3. Kadrovski savjet – savjetodavno tijelo za pitanja kadrovske politike.

U sastavu Kadrovske savjeta ustrojava se Odbor za ravnopravnost spolova sa zadaćom ostvarivanja ravnopravnog tretmana i statusa te omogućavanja jednakog pristupa i jednakih mogućnosti pripadnicima obaju spolova.

Članovi Vojnog savjeta su ministar obrane, načelnik Glavnog stožera, zapovjednici grana, zapovjednici glavnih operativnih cjelina, predstavnik vrhovnog zapovjednika i osobe koje odredi ministar obrane.

Članovi Vojno-tehničkog savjeta su ministar obrane, načelnik Glavnog stožera, predstavnik vrhovnog zapovjednika te osobe koje odredi ministar obrane.

Članovi Kadrovske savjeta su ministar obrane, načelnik Glavnog stožera, predstavnik vrhovnog zapovjednika te osobe koje odredi ministar obrane. Članove Odbora za ravnopravnost spolova imenovat će ministar obrane svojom odlukom.

Ministar obrane donosi poslovnike o radu Savjeta iz stavka 1. ovoga članka.

b) Ostala tijela državne uprave, županije i Grad Zagreb

Članak 20.

Ostala tijela državne uprave u okviru svojih nadležnosti u području obrane:

1. pripremaju prijedloge za izradu Plana obrane Republike Hrvatske i mjere za obranu Republike Hrvatske te prijedlog priprema gospodarstva i društvenih djelatnosti za rad u ratnim uvjetima,
2. osiguravaju određene kapacitete i pričuve posebno važne za obranu Republike Hrvatske,
3. prate stanje obrambenih priprema iz svoje nadležnosti i odgovorna su za njih,
4. predlažu akte o organizaciji, radu i sistematizaciji zadaća i poslova važnih za obranu, izrađuju svoj plan obrane i provode vlastite pripreme za rad u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti,
5. donose metodološke, stručne i tehničke upute za obrambene pripreme i njihovo planiranje,
6. predlažu Vladi utvrđivanje obveza trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u

području obrane,

7. provode evakuaciju i sklanjanje proizvodnih i drugih kapaciteta, robnih zaliha, predmeta povijesne, znanstvene, umjetničke i kulturne vrijednosti, arhiva i drugih materijalnih dobara od posebnog interesa,

8. na temelju jedinstvenih procjena potreba obrane u ratnom stanju te na temelju materijalnih i drugih mogućnosti Republike Hrvatske pripremaju odgovarajuću dokumentaciju o razvoju obrane u okviru planova razvoja Republike Hrvatske,

9. osposobljavaju djelatnike i poduzimaju mjere potrebne za uspješno funkcioniranje gospodarstva i društvenih djelatnosti u ratnom stanju,

10. provode mjere pripravnosti u stanju neposredne ugroženosti te poduzimaju druge mjere potrebne za prijelaz na ratno ustrojstvo,

11. obavljaju i druge poslove utvrđene zakonom i Planom obrane Republike Hrvatske.

Uredi državne uprave neposredno izvršavaju zadaće iz područja obrane koje su utvrđene planovima obrane središnjih tijela državne uprave te druge zadaće koje utvrde središnja tijela državne uprave.

Članak 21.

Županije i Grad Zagreb u okviru svojih nadležnosti u području obrane:

1. donose svoje planove obrane,

2. poduzimaju mjere za usklađivanje obrambenih priprema pravnih osoba nositelja obrambenih priprema u djelatnostima iz svoje nadležnosti s obrambenim priprema županije i Planom obrane Republike Hrvatske,

3. poduzimaju mjere potrebne za uspješno funkcioniranje jedinica lokalne samouprave i pravnih osoba u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti,

4. provode mjere pripravnosti u stanju neposredne ugroženosti te poduzimaju druge mjere potrebne za prijelaz na ratno ustrojstvo,

5. obavljaju i druge poslove utvrđene zakonom i Planom obrane Republike Hrvatske.

Glava III.

DUŽNOSTI I PRAVA GRAĐANA U OBRANI

1. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 22.

Građani imaju sljedeće dužnosti u obrani:

1. vojnu obvezu,

2. radnu obvezu,

3. materijalnu obvezu,

4. obvezu sudjelovanja u civilnoj zaštiti.

Članak 23.

U ratnom stanju građani imaju pravo i dužnost sudjelovati u obrani u skladu s ovim Zakonom.

Pravo iz stavka 1. ovoga članka građani mogu ostvariti samo ako se uključe u obrambeni sustav.

1.1. Vojna obveza

1.1.1. Zajedničke odredbe

Članak 24.

Vojna obveza dužnost je pripremanja, osposobljavanja i organiziranja svih sposobnih

građana Republike Hrvatske za obavljanje poslova u Oružanim snagama i sudjelovanje u vojnoj obrani.

Članak 25.

Vojna obveza sastoji se od novačke obveze, obveze služenja vojnog roka, odnosno civilne službe i obveze služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

Žene ne podliježu novačkoj obvezi i obvezi služenja vojnog roka, ali u uvjetima utvrđenima ovim Zakonom podliježu obvezi služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

Članak 26.

Osoba koja podliježe vojnoj obvezi jest vojni obveznik. Vojni obveznik može biti:

1. novak,
2. ročnik,
3. pričuvnik.

Članak 27.

Vojnom obvezniku prestaje vojna obveza:

1. na kraju kalendarske godine u kojoj je navršio 55 godina (muškarac), odnosno 50 godina (žena),
2. ako je ocijenjen nesposobnim za vojnu obvezu,
3. na temelju otpusta iz hrvatskog državljanstva.

Iznimno od odredbe stavka 1. točke 1. ovoga članka, vojna obveza može trajati:

- višim časnicima, do 60. godine života – na temelju odluke ministra obrane,
- generalima i admiralima, do 65. godine života – na temelju odluke vrhovnog zapovjednika donijete na prijedlog ministra obrane.

Članak 28.

Osobu kojoj je prestala vojna obveza prema odredbi članka 27. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona može se uputiti na revizijski pregled radi provjere sposobnosti za vojnu obvezu.

Revizijski pregled iz stavka 1. ovoga članka može se obaviti ako osoba koja je ocijenjena nesposobnom za vojnu obvezu nije navršila 45 godina.

Na revizijski pregled iz stavka 1. ovoga članka može se uputiti i osobu koja je ocijenjena privremeno nesposobnom za vojnu obvezu.

Osoba iz stavka 3. ovoga članka koja na revizijskom pregledu bude ocijenjena sposobnom za vojnu obvezu postaje vojnim obveznikom i podliježe obvezi služenja vojnog roka do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina, a ako je ta kalendarska godina protekla, podliježe obvezi služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

Članak 29.

Vojni obveznici izvršavaju vojnu obvezu u Oružanim snagama.

Vojni obveznik postaje vojnom osobom stupanjem u Oružane snage, a gubi status vojne osobe otpustom iz Oružanih snaga.

Vojni obveznik ima status vojne osobe i za vrijeme provedeno:

1. pri dolasku u Oružane snage – na putu od svoga prebivališta, odnosno boravišta do mjesta u kojemu se treba javiti nadležnom tijelu, a pri povratku – na putu od mjesta u kojemu je izvršio vojnu obvezu do svoga prebivališta, odnosno boravišta,
2. ako boravi u inozemstvu: pri dolasku u Oružane snage – na putu od granice do mjesta u kojemu se treba javiti nadležnom tijelu, a pri povratku – na putu od mjesta u kojemu je izvršio vojnu obvezu do granice.

Način izvršavanja vojne obveze uredit će ministar obrane.

1.1.2. Novačka obveza

Članak 30.

Novačka obveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj građanin navršava 18 godina i traje do stupanja na služenje vojnog roka ili u civilnu službu, odnosno do prevođenja u pričuvni sastav ili do prestanka vojne obveze u skladu s odredbom članka 27. stavka 1. točke 2. i 3. ovoga Zakona.

Članak 31.

Tijekom novačke obveze novak podliježe:

1. uvođenju u vojnu evidenciju,
2. zdravstvenim i drugim pregledima te psihološkim ispitivanjima,
3. novačenju,
4. stupanju na služenje vojnog roka, odnosno u civilnu službu,
5. odazivu na opći ili pojedinačni poziv i drugim obvezama propisanim ovim Zakonom.

Ako novak ne izvrši obveze iz stavka 1. ovoga članka, nadležni ured za obranu podnijet će nadležnom tijelu Ministarstva unutarnjih poslova zahtjev za zabranu izdavanja putne isprave, odnosno zahtjev za oduzimanje putne isprave.

Članak 32.

Zdravstvene i druge preglede i psihološka ispitivanja novaka, koji su potrebni radi utvrđivanja sposobnosti za vojnu obvezu, organizira Ministarstvo obrane u suradnji sa zdravstvenim ustanovama.

Zdravstveni i drugi pregledi i psihološka ispitivanja novaka provode se u zdravstvenim ustanovama ili u Ministarstvu obrane u skladu sa zakonom.

Članak 33.

Novačenje provode novačka povjerenstva.

Novačka povjerenstva osniva ministar obrane.

Aktom o osnivanju novačkih povjerenstava utvrđuje se sastav i sjedište novačkih povjerenstava, način rada novačkih povjerenstava te način određivanja rodova i struka u kojima će novaci služiti vojni rok.

Ministar obrane uz suglasnost ministra zdravstva propisuje mjerila i postupke za ocjenu psihološke i zdravstvene sposobnosti vojnih obveznika za vojnu obvezu.

Članak 34.

Novačenje se u pravilu provodi u kalendarskoj godini u kojoj novak navršava 18 godina.

Članak 35.

Pri određivanju vojnostručne specijalnosti novačka povjerenstva uzimaju u obzir opća i posebna znanja novaka, zdravstvenu i psihološku sposobnost te potrebe Oružanih snaga.

Ocjenu sposobnosti novaka za vojnu obvezu i rod, odnosno struku koja mu je određena novačko povjerenstvo upisuje u njegovu vojnu iskaznicu.

Vojnostručna specijalnost vojnog obveznika preispituje se i po potrebi ponovno određuje prije njegova odlaska na služenje vojnoga roka i za vrijeme služenja vojnoga roka zbog mogućih promjena iz članka 88. i 89. ovoga Zakona.

Određivanje vojnostručne specijalnosti ne smatra se upravnim postupkom.

Članak 36.

Novačko povjerenstvo ocjenjuje sposobnost novaka za vojnu obvezu na temelju podataka i nalaza prethodnih zdravstvenih, psiholoških i drugih pregleda, a po potrebi i dodatnog zdravstvenog pregleda pri novačenju.

Ocjena novačkog povjerenstva može biti:

1. sposoban za vojnu obvezu,
2. privremeno nesposoban za vojnu obvezu,
3. nesposoban za vojnu obvezu.

Novaka koji je zbog tjelesnog nedostatka ili teške bolesti očito nesposoban za vojnu obvezu ne poziva se na zdravstvene i druge preglede.

Nesposobnost za vojnu obvezu novaka iz stavka 3. ovoga članka utvrđuje se na temelju priložene zdravstvene dokumentacije, koja ne smije biti starija od 6 mjeseci, odnosno izvorne zdravstvene dokumentacije iz razdoblja nastanka očita tjelesnog nedostatka ili teške bolesti.

Članak 37.

Novaka koji je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu obvezu ured za obranu ponovno poziva na novačenje nakon isteka vremena za koje je ocijenjen privremeno nesposobnim.

Novaka koji je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu obvezu na vrijeme dulje od kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina prevodi se u pričuvni sastav nakon isteka kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina.

Ako je novak iz istih razloga dva puta ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu obvezu, pri trećem novačenju novačko će povjerenstvo donijeti konačnu odluku o njegovoj sposobnosti za služenje vojnog roka.

1.1.3. Prigovor savjesti

Članak 38.

Osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama (u daljnjem tekstu: obveznici civilne službe) dopušten je prigovor savjesti.

Zahtjev za civilnu službu može podnijeti novak nakon uvođenja u vojnu evidenciju, ročnik i pričuvnik.

Obveza sudjelovanja u civilnoj službi uredit će se posebnim zakonom.

1.1.4. Obveza služenja vojnog roka

Članak 39.

Služenje vojnog roka traje 6 mjeseci.

U ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti vrhovni zapovjednik može na prijedlog ministra obrane donijeti odluku da se ročnicima produlji vojni rok najviše za 30 dana.

Članak 40.

Služenje vojnog roka započinje danom stupanja novaka u postrojbu Oružanih snaga, i od toga dana novak postaje ročnik.

Vrijeme i način upućivanja novaka na služenje vojnog roka i otpust ročnika iz Oružanih snaga utvrđuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Članak 41.

Nakon stupanja na služenje vojnog roka svaki ročnik daje svečanu prisegu u nazočnosti predstavnika civilnih vlasti i Oružanih snaga.

Tekst svečane prisege glasi: »Prisežem da ću se u obnašanju svoje dužnosti pripadnika Oružanih snaga pridržavati Ustava i zakona, da ću savjesno i odgovorno izvršavati službene zapovijedi, požrtvovno braniti svoju Domovinu Hrvatsku, njezin suverenitet i teritorijalnu cjelovitost te poštivati i štititi temeljna načela slobode i jednakosti svih njezinih građana«.

Postupak svečanog davanja prisege i njezina potpisivanja propisat će ministar obrane.

Članak 42.

Novaci koji su ocijenjeni sposobnima za vojnu obvezu upućuju se na služenje vojnog roka nakon punoljetnosti, u pravilu u kalendarskoj godini u kojoj navršavaju 19 godina. Novaka koji u toj godini nije završio srednju školu koju pohađa uputit će se na služenje vojnog roka kad ju završi, a najkasnije do 21. godine života.

Novak koji je upisan na visoko učilište, veleučilište ili visoku školu upućuje se na služenje vojnog roka nakon završetka školovanja na visokom učilištu, veleučilištu ili visokoj školi, a ako nije zatražio upućivanje na služenje vojnog roka nakon upisa najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina.

Novak koji je upisan na visoko učilište, veleučilište ili visoku školu obvezan je, u skladu sa stavkom 2. ovoga članka, najkasnije do 31. prosinca donijeti nadležnom uredu za obranu potvrdu o upisu, odnosno pohađanju visokog učilišta, veleučilišta ili visoke škole za tekuću nastavnu godinu.

Novak iz stavka 2. ovoga članka upućuje se, na osobni zahtjev, na služenje vojnog roka u razdoblju utvrđenom tako da mu vojni rok istekne do početka nastave u idućoj školskoj godini na visokom učilištu, veleučilištu ili visokoj školi na koju je upisan.

Članak 43.

Novak može biti upućen na služenje vojnog roka do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Novaku za kojega se utvrdi da se nije pridržavao obveza propisanih ovim Zakonom pa zbog toga nije bio upućen na služenje vojnog roka do kraja kalendarske godine u kojoj je navršio 27 godina, odnosno u drugim slučajevima predviđenima ovim Zakonom, produljuje se novačka obveza i upućuje ga se na služenje vojnog roka najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina.

Novaka koji nije upućen na služenje vojnog roka do isteka rokova iz stavaka 1. i 2. ovoga članka prevodi se u pričuvni sastav.

Članak 44.

Ročnici koji imaju odgovarajuću stručnu spremu i udovoljavaju drugim uvjetima, a izjasne se da to žele, mogu sklopiti ugovor o osposobljavanju za profesionalne vojnike, odnosno ugovor o izobrazbi za pričuvne časnike i dočasnike na vojnom učilištu.

Ugovorima iz stavka 1. ovoga članka uređuje se i posebno stimuliranje osoba koje se upućuju na osposobljavanje za profesionalne vojnike, odnosno izobrazbu za pričuvne časnike i dočasnike.

Osobama iz stavka 1. ovoga članka produžava se vojni rok za tri mjeseca, pri čemu te osobe zadržavaju prava i obveze ročnika propisane ovim Zakonom.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka biraju povjerenstva koja se osnivaju pri Ministarstvu obrane.

Uvjete, kriterije i postupak za izbor ročnika za osposobljavanje za profesionalne vojnike odnosno izobrazbu za pričuvne časnike i dočasnike utvrđuje ministar obrane.

Članak 45.

Na služenje vojnog roka ne upućuje se:

1. novak koji je pravomoćno osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora ili na bezuvjetnu zatvorsku kaznu zbog kaznenog djela - dok ne izdrži kaznu ili ne bude uvjetno pušten,

2. novak prema kojemu je primijenjena mjera obveznoga psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti i prisilnog smještaja u zdravstvenoj ustanovi - dok traje mjera koja je primijenjena,

3. novak protiv kojega je pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje se goni

po službenoj dužnosti - dok postupak ne bude pravomoćno okončan.

Novak koji zbog razloga navedenih u stavku 1. ovoga članka nije upućen na služenje vojnog roka, upućuje se na služenje, odnosno dosluženje vojnog roka nakon izdržane kazne, nakon uvjetnog puštanja, nakon obustave odgojne ili sigurnosne mjere, odnosno nakon pravomoćno okončanog kaznenog postupka, a najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina.

Osobe osuđene na kaznu maloljetničkog zatvora ili na bezuvjetnu zatvorsku kaznu zbog kaznenog djela mogu za vrijeme ratnog stanja ili stanja neposredne ugroženosti biti upućene na služenje vojnog roka ako im je odgođeno izdržavanje kazne.

Članak 46.

Obveze služenja vojnog roka oslobađa se:

1. osoba koja je ocijenjena nesposobnom za vojnu obvezu,
2. osoba koja se na temelju ugovora s Ministarstvom obrane najmanje 2 godine obrazovala u školama u zemlji i inozemstvu u kojima se stječu vojna znanja i vještine,
3. osoba koja je stekla hrvatsko državljanstvo naturalizacijom ili prirođenjem, ako je u državi čiji je bila građanin regulirala obvezu služenja vojnog roka,
4. osoba koja osim hrvatskoga ima i strano državljanstvo, a regulirala je vojni rok u inozemstvu.

Članak 47.

Služenje vojnog roka može se na zahtjev novaka odgoditi najviše za 1 godinu zbog opravdanih obiteljskih ili drugih razloga, a najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj novak navršava 27 godina.

Članak 48.

Služenje vojnog roka prekida se:

1. ročniku koji je ocijenjen nesposobnim za vojnu obvezu, odnosno privremeno nesposobnim za vojnu obvezu,
2. ročniku kojega je pravomoćnom presudom sud osudio na kaznu maloljetničkog zatvora ili na bezuvjetnu zatvorsku kaznu, dok ne izdrži kaznu ili dok ne bude uvjetno pušten,
3. ročniku kojega je sud pravomoćnom presudom osudio na bezuvjetnu zatvorsku kaznu višu od 6 mjeseci, dok ne izdrži kaznu ili dok ne bude uvjetno pušten,
4. ročniku protiv kojega je pokrenut kazneni postupak za djela za koja se goni po službenoj dužnosti, ako je za to djelo predviđena kazna zatvora viša od 3 godine,
5. ročniku zbog samovoljnog udaljenja i bijega iz postrojbe duljeg od 30 dana.

Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. i 3. ovoga članka, služenje vojnog roka ne prekida se ročniku koji je pravomoćnom presudom osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora do 2 godine ili na bezuvjetnu zatvorsku kaznu do 2 godine i kojemu do kraja vojnog roka nije ostalo više od 2 mjeseca.

Članak 49.

Ročniku se može, na osobni zahtjev, prekinuti služenje vojnog roka zbog smrti ili teške bolesti u obitelji, odnosno zbog prirodnih nepogoda i drugih nesreća, ako bi njegova obitelj bila dovedena u težak položaj zbog njegove odsutnosti - dok postoje ti razlozi, a najdulje na 1 godinu.

Ročniku se može na osobni zahtjev i na zahtjev ovlaštenog tijela prekinuti služenje vojnog roka radi njegova sudjelovanja na svjetskom ili europskom natjecanju, odnosno na olimpijskim igrama.

Članak 50.

Ročniku koji je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu obvezu može se samo jedanput prekinuti vojni rok.

Ročnika kojemu bi i drugi put trebalo prekinuti vojni rok zbog toga što je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu obvezu prevodi se u pričuvni sastav bez obzira na to koliko je vremena proveo na služenju vojnog roka, i upućuje ga se na ponovni zdravstveni pregled poradi donošenja ocjene sposobnosti za vojnu obvezu u pričuvnom sastavu.

Članak 51.

Ročnik koji je imao prekid vojnog roka, u skladu s odredbama ovoga Zakona uputit će se na dosluženje vojnog roka nakon prestanka razloga zbog kojih mu je prekinuto služenje vojnog roka, a najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina.

Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovoga članka, ročnik kojemu je prekinuto služenje vojnog roka u skladu s odredbama ovoga Zakona neće biti upućen na dosluženje vojnog roka ako mu je do kraja vojnog roka ostalo manje od 30 dana. Ta se osoba prevodi u pričuvni sastav s danom prekida vojnog roka.

Članak 52.

Osoba koja je imala prekid vojnog roka zbog razloga navedenih u članku 48. ovoga Zakona, a nije regulirala obvezu služenja vojnog roka u smislu članka 51. stavka 1. ovoga Zakona, ponovno postaje novak i podliježe obvezama koje su ovim Zakonom propisane za novaka.

Osoba koja je imala prekid vojnog roka zbog razloga navedenih u članku 48. stavku 1. točki 2., 3., 4. i 5. ovoga Zakona upućuje se na dosluženje vojnog roka u kalendarskoj godini u kojoj su prestali razlozi za prekid vojnog roka, a najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina.

Članak 53.

Ročnik koji je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu obvezu otpušta se iz Oružanih snaga, ali može biti pozvan na dosluženje vojnog roka, odnosno preveden u pričuvni sastav uz uvjete propisane ovim Zakonom.

Članak 54.

U služenje vojnog roka ne računa se vrijeme koje ročnik provede:

1. na izdržavanju stegovne mjere vojničkog pritvora koja je, prema propisima o vojnoj stezi, izrečena u ukupnom trajanju duljem od 10 dana,
2. na liječenju i bolovanju zbog ozljeda ili drugog onesposobljenja izazvanog u namjeri da izbjegne vojnu obvezu ili da bude raspoređen na lakšu dužnost, ako je to utvrđeno pravomoćnom sudskom presudom,
3. na samovoljnom udaljenju ili u bijegu iz Oružanih snaga koji su neprekidno trajali najmanje 24 sata,
4. u pritvoru, na temelju rješenja istražnog suca.

Članak 55.

Ročnika koji odsluži vojni rok otpušta se iz Oružanih snaga i on postaje pričuvnik, ovisno o uvjetima propisanim zakonom kojim se uređuje služba u Oružanim snagama.

1.1.5. Obveza služenja u pričuvnom sastavu

Članak 56.

Obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježu:

1. osobe koje su odslužile vojni rok,
2. osobe koje su u skladu s ovim Zakonom na drugi način regulirale obvezu služenja vojnog roka,

3. žene s navršениh 19 godina koje imaju odgovarajuću stručnu spremu za obavljanje stručnih i tehničkih poslova u Oružanim snagama.

Članak 57.

Pripadnici pričuvnog sastava (u daljnjem tekstu: pričuvnici) sudjeluju na vojnim vježbama, tečajima i drugim oblicima vojne izobrazbe (u daljnjem tekstu: vojne vježbe), a u vrijeme ratnog stanja i stanja neposredne ugroženosti stupaju u Oružane snage i obavljaju vojničke dužnosti.

Pričuvnik može na vojnoj vježbi ukupno provesti najviše mjesec dana u jednoj godini.

Pričuvni časnici i dočasnici upućuju se na vojnu izobrazbu za profesionalni razvoj pričuvnih časnika i dočasnika.

Vojna izobrazba za profesionalni razvoj pričuvnih časnika i dočasnika može ukupno trajati najviše dva mjeseca u jednoj godini.

Vrijeme koje pričuvnik provede na vojnoj izobrazbi za pričuvnog časnika i dočasnika priznaje se kao vrijeme provedeno na vojnoj vježbi.

Članak 58.

Vojne vježbe se u pravilu organiziraju i izvode u zapovjedništvima, postrojbama i ustanovama Oružanih snaga.

Vrijeme koje pričuvnici na poziv nadležnog ureda za obranu provedu na tečajima i na drugim oblicima vojnostručnog osposobljavanja koje se izvodi u pravnim osobama što ih odredi ministar obrane priznaje se kao vrijeme provedeno na vojnoj vježbi.

Pričuvnici su dužni odazvati se pozivu iz stavka 2. ovoga članka.

Pozivanje pričuvnika na vojne vježbe uređuje ministar obrane.

Osam sati provedenih na tečaju ili vojnostručnom osposobljavanju iz stavka 2. ovoga članka računa se kao jedan dan vojne vježbe.

Vrijeme koje pričuvnici raspoređeni izvan Oružanih snaga provedu na vježbama na poziv nadležnog tijela i na dužnostima za koje imaju ratni raspored smatra se vremenom provedenim na vojnoj vježbi.

Članak 59.

Pričuvnike se može pozivati na vojne vježbe dok im traje vojna obveza.

Na vojne vježbe ne pozivaju se trudnice i žene koje imaju dijete mlađe od 10 godina te vojni obveznik čiji je bračni drug pozvan na izvršenje vojne obveze i samohrani roditelj, ako imaju dijete mlađe od 15 godina.

Članak 60.

Pričuvniku se, na osobni zahtjev, može odgoditi vojna vježba zbog opravdanih obiteljskih i drugih razloga.

Zahtjev za odgodu vojne vježbe podnosi se nadležnoj upravi za obranu preko ureda za obranu u roku od 8 dana od dana primitka poziva za vojnu vježbu ili kad nastane razlog zbog kojeg se traži odgoda vojne vježbe.

Članak 61.

Pričuvnicima se, prema potrebama popune Oružanih snaga, određuje i priopćava ratni raspored u Oružanim snagama (u daljnjem tekstu: ratni raspored).

Nadležna uprava za obranu određuje ratni raspored na prijedlog ovlaštenog zapovjednika, a priopćava ga nadležni ured za obranu.

Podaci o ratnom rasporedu vojna su tajna.

Pričuvniku kojemu je određen ratni raspored izdaje se osobna vojna oprema, osim osobnog naoružanja ovisno o dužnosti na koju je raspoređen.

Pričuvnik iz stavka 4. ovoga članka koji preuzme osobnu vojnu opremu dužan ju je čuvati i održavati te, kad je to naznačeno u pozivu nadležnog ureda za obranu, ponijeti sa sobom i na zahtjev nadležnog tijela vratiti u ispravnom stanju.

Za preuzetu osobnu vojnu opremu pričuvnici odgovaraju po propisima o materijalnoj odgovornosti koji se primjenjuju na osobe na službi u Oružanim snagama.

Način određivanja ratnog rasporeda i izdavanje osobne vojne opreme te njezino čuvanje, održavanje i vraćanje propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Članak 62.

Pričuvnika kod kojeg je nastala promjena zdravstvenog stanja koja utječe na njegovu sposobnost za vojnu obvezu može se, na osobni zahtjev ili na poziv nadležnog ureda za obranu, uputiti novačkom povjerenstvu poradi donošenja ocjene sposobnosti za vojnu obvezu.

1.1.6. Obveze vojnih obveznika u svezi s putovanjem i boravkom u inozemstvu

Članak 63.

Novak koji namjerava putovati u inozemstvo i boraviti u inozemstvu dulje od 90 dana dužan je pribaviti odobrenje nadležne uprave za obranu.

Odobrenje za putovanje u inozemstvo i boravak u inozemstvu izdaje se novaku koji u inozemstvo putuje:

1. radi liječenja – dok liječenje traje
2. radi školovanja na srednjim, višim ili visokim školama u inozemstvu – do završetka školovanja
3. radi obavljanja plovidbenog staža prema programu škole za učenike pomorskog smjera – do završetka staža
4. na rad – do 2 godine
5. s roditeljima, odnosno ženom, koji u inozemstvo odlaze službeno ili na rad – do 2 godine
6. radi privatnih ili službenih poslova, ako je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu obvezu – do proteka vremena za koje je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu obvezu.

Odobrenje za putovanje i boravak u inozemstvu može se izdati novaku iz stavka 2. ovoga članka tako da vrijedi najdulje do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj novak navršava 27 godina.

Članak 64.

Novak koji doputuje u inozemstvo na odobreni boravak dulji od godine dana dužan je prijaviti se diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu radi vojne evidencije.

Novak koji boravi u inozemstvu od rođenja ili je s roditeljima otišao boraviti u inozemstvo prije nastanka novačke obveze dužan je u kalendarskoj godini u kojoj navršava 18 godina prijaviti se diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu zbog uvođenja u vojnu evidenciju.

Članak 65.

Diplomatska misija ili konzularni ured dužni su u roku od 2 mjeseca od dana uvođenja novaka iz članka 64. stavka 2. ovoga Zakona u vojnu evidenciju obavijestiti o tome nadležnu upravu za obranu, a o novaku koji nema prebivalište u Republici Hrvatskoj obavijest dostaviti Ministarstvu obrane.

Članak 66.

Novak iz članka 64. stavka 2. ovoga Zakona može boraviti u inozemstvu do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 26 godina.

Nakon isteka roka iz stavka 1. ovoga članka novak se u roku od 60 dana mora javiti

nadležnom uredu za obranu.

Članak 67.

Novaka koji je otputovao u inozemstvo na temelju odobrenja iz članka 63. stavka 2. ovoga Zakona ne poziva se na izvršenje vojne obveze prije isteka odobrenja.

Novaka koji boravi u inozemstvu od rođenja ili novaka koji je s roditeljima otišao boraviti u inozemstvo prije nastanka novačke obveze ne poziva se na izvršenje vojne obveze do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 26 godina.

Članak 68.

Pričuvnik koji odlazi u inozemstvo na dulje od 90 dana obvezan je to priopćiti nadležnom uredu za obranu koji ga vodi u vojnoj evidenciji.

Pričuvnik ne može otputovati u inozemstvo ni boraviti u inozemstvu ako mu je dostavljen poziv za vojnu obvezu, osim ako mu je odgođena vojna obveza u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Pričuvnik koji ima vojnostručnu specijalnost prijeko potrebnu za popunu Oružanih snaga, ne može u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti putovati u inozemstvo ni boraviti u inozemstvu.

Odluke iz stavka 2. i 3. ovoga članka donosi nadležni ured za obranu.

Putovanje u inozemstvo i boravak u inozemstvu ročnika i pričuvnika dok su na izvršenju vojne obveze u Oružanim snagama uređuju se propisima o službi u Oružanim snagama.

1.1.7. Naknade

Članak 69.

Vojni obveznik koji je zbog vojne obveze pozvan u Oružane snage ima pravo na naknadu troškova za prijevoz sredstvima javnog prometa, smještaj i prehranu.

Uvjete za isplatu naknade troškova iz stavka 1. ovoga članka i njezinu visinu određuje ministar obrane.

Članak 70.

Pričuvnici koji su zaposleni dok izbjivaju s posla zbog vojne obveze ostvaruju prava iz radnog odnosa kao da rade.

Pričuvnicima koji su zaposleni, a pozvani su zbog vojne obveze, dok izvršavaju vojnu obvezu pripada naknada plaće u visini prosječne plaće što su je ostvarili u zadnja 3 mjeseca prije pozivanja, odnosno zadnji mjesec prije pozivanja na vojnu obvezu, ako je to za njih povoljnije.

Naknada plaće iz stavka 1. ovoga članka usklađuje se jedanput na mjesec prema porastu plaće radnog mjesta s kojeg je vojni obveznik pozvan na vojnu obvezu.

Pričuvnicima koji ostvaruju pravo na mirovinu ili novčanu naknadu zbog privremene nezaposlenosti pripada mirovina, odnosno novčana naknada i dok izvršavaju vojnu obvezu.

Za vrijeme izvršavanja vojne obveze pričuvnicima pripadaju plaće i dodatci prema osobnom činu i ustrojbenom mjestu na kojem se nalaze. Ako su pričuvnicima plaća ili mirovina veće od plaće prema osobnom činu i ustrojbenom mjestu s dodatcima, pripada im i razlika do visine plaće ili mirovine.

Način isplate naknada vojnim obveznicima pozvanima na vojnu obvezu propisuje ministar obrane.

Članak 71.

Pričuvniku koji je zaposlen, a pozvan je zbog vojne obveze u skladu s odredbama ovoga Zakona, naknadu plaće iz članka 70. ovoga Zakona isplaćuje pravna osoba u kojoj je zaposlen, odnosno njegov poslodavac.

Članak 72.

Naknade predviđene člankom 70. ovoga Zakona isplaćuju se na teret državnog proračuna.

Pravna osoba, odnosno poslodavac nadoknađuje od Ministarstva obrane isplaćeni iznos naknade plaće i obveznih doprinosa iz plaće.

Članak 73.

Pravna osoba, odnosno poslodavac iz članka 71. ovoga Zakona obvezan je odmah nakon završetka vojne obveze primiti pričuvnika na iste poslove na kojima je radio prije upućivanja na vojnu obvezu.

Članak 74.

Ročniku miruju prava i obveze iz radnog odnosa.

Ministar obrane utvrđuje iznos mjesečne naknade koja se isplaćuje ročnicima.

1.1.8. Vojna iskaznica, evidencija i pozivanje

Članak 75.

Vojnim obveznicima koji se vode u vojnoj evidenciji izdaje se vojna iskaznica.

Način vođenja očevidnika, obrazac vojne iskaznice i način vođenja evidencije vojnih obveznika propisuje ministar obrane.

Vojna iskaznica je osobna javna isprava kojom vojni obveznik dokazuje izvršenje vojne obveze i svoj identitet dok je u vojnoj službi.

Vojnu iskaznicu izdaje nadležni ured za obranu koji vojnog obveznika vodi u vojnoj evidenciji.

Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka, vojnu iskaznicu izdaje:

1. vojno-nastavno središte – osobama na izobrazbi za djelatne i pričuvne časnike i dočasnike koje su izgubile vojnu iskaznicu ili su na drugi način ostale bez nje,
2. postrojba, odnosno ustanova Oružanih snaga razine samostalne bojne, njoj ravne ili više razine - ročnicima koji izgube vojnu iskaznicu ili na drugi način ostanu bez nje.

Vojni obveznici dužni su čuvati vojnu iskaznicu. Ako je u vojnu iskaznicu upisan ratni raspored, ona predstavlja vojnu tajnu.

Zabranjeno je iznositi vojnu iskaznicu iz Republike Hrvatske.

Članak 76.

Pozivanje vojnih obveznika zbog vojne obveze obavljaju uredi za obranu koji ih vode u evidenciji.

Pozivanje vojnih obveznika iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar obrane.

Vojni obveznik iz stavka 1. ovoga članka kojega pozove nadležni ured za obranu dužan je javiti se naznačenom tijelu na mjestu i u vremenu koji su navedeni u pojedinačnom ili općem pozivu i sa sobom ponijeti stvari i isprave određene u pozivu.

Pojedinačni poziv, osim poziva za mobilizaciju ili vježbovnu mobilizaciju, dostavlja se vojnom obvezniku, u pravilu, najkasnije 30 dana prije početka obveze.

Na dostavu pojedinačnog poziva za mobilizaciju, odnosno u vezi s novačkom obvezom ne primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku o osobnoj dostavi.

Ako se pričuvnik ne odazove pozivu za mobilizaciju, nadležni ured za obranu zahtijevat će od nadležnog tijela Ministarstva unutarnjih poslova raspisivanje potrage i dovođenje.

1.1.9. Postupak

Članak 77.

Sva rješenja u svezi s vojnom obvezom donosi nadležna uprava za obranu, ako ovim

Zakonom nije drukčije određeno.

Zapovjednik na položaju zapovjednika samostalne bojne, njemu ravnom ili višem položaju donosi rješenje u svezi sa služenjem vojnog roka ročnika koji je u zapovjedništvu, postrojbi, odnosno ustanovi Oružanih snaga.

Žalba protiv rješenja koje je doneseno u svezi s vojnom obvezom ne zadržava njegovo izvršenje.

Žalbu protiv rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka rješava ministar obrane, odnosno osoba koju on ovlasti.

Žalbu protiv odluke novačkog povjerenstva rješava ministar obrane, odnosno osoba koju on ovlasti.

1.2. Radna obveza

Članak 78.

Radnu obvezu imaju svi za rad sposobni građani koji su navršili 18 godina.

Radna obveza uvodi se u tijela državne vlasti i tijela državne uprave te pravne osobe u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti.

U okolnostima iz stavka 2. ovoga članka radna obveza može se uvesti i za obavljanje povremenih poslova za potrebe Oružanih snaga, odnosno obrane Republike Hrvatske.

Članak 79.

Ako je proglašeno stanje neposredne ugroženosti, Vlada može donijeti odluku o uvođenju radne obveze samo u djelatnostima koje su posebno važne za provedbu obrambenih priprema Republike Hrvatske.

Odlukom Vlade iz stavka 1. ovoga članka određuju se zadatci i poslovi za koje se uvodi radna obveza i njezino trajanje.

Članak 80.

Radnoj obvezi ne podliježu:

- žene starije od 55 godina
- muškarci stariji od 65 godina
- trudnice, majke, samohrani roditelji, odnosno skrbnici s jednim djetetom ili više djece mlađe od 10 godina.

Članak 81.

Državni službenici i namještenici u pravilu izvršavaju radnu obvezu u tijelima u kojima su zaposleni.

Članak 82.

Pri proglašenju ratnog stanja i stanja neposredne ugroženosti osobe koje podliježu radnoj obvezi (u daljnjem tekstu: radni obveznici) dužne su nastaviti obavljati poslove na svome radnom mjestu.

Radni obveznici koji su raspoređeni na druge zadatke i poslove ili u drugu pravnu osobu u svome prebivalištu ili izvan njega dužni su u okolnostima iz stavka 1. ovoga članka postupiti prema dobivenom rasporedu.

Radne obveznike se u pravilu raspoređuje na poslove prema stručnoj spremi, odnosno sposobnostima.

1.3. Materijalna obveza

Članak 83.

U ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti građani i pravne osobe imaju materijalnu obvezu.

Na pismeni zahtjev tijela nadležnog za upravne poslove obrane, građani i pravne osobe u okolnostima iz stavka 1. ovoga članka obvezni su Oružanim snagama, tijelima državne vlasti i pravnim osobama posebno važnima za obranu Republike Hrvatske ustupiti objekte, vozila, strojeve i druga sredstva, opremu i stoku koji su na popisu materijalnih sredstava za potrebe obrane.

Popise materijalnih sredstava za potrebe obrane vode nadležna tijela državne uprave.

Građani i pravne osobe obvezni su ustupati materijalna sredstva iz stavka 2. ovoga članka i u miru zbog pregleda sredstava i vježba.

Ako na sredstvima iz stavka 2. ovoga članka nastane šteta, oštećeniku pripada naknada za stvarnu štetu u vrijeme njezina nastanka.

Vlada propisuje vrstu materijalnih sredstava i opreme iz stavka 2. ovoga članka te visinu dnevne naknade koja pripada građanima i pravnim osobama za ustupljena sredstva.

Vlasniku sredstava iz stavka 2. ovoga članka ne pripada naknada za izmaklu dobit.

Tijela državne uprave koja vode popis materijalnih sredstava za potrebe obrane dužna su podatke o tome davati upravama za obranu na njihov zahtjev.

1.4. Ostale obveze građana, evidencija i postupak

Članak 84.

Obveze građana u području civilne zaštite uredit će se posebnim zakonom.

Članak 85.

Obvezi sudjelovanja u civilnoj zaštiti ne podliježu osobe na službi u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama te osobe koje imaju ratni raspored u zapovjedništvima, postrojbama i ustanovama Oružanih snaga.

Članak 86.

Osposobljavanje građana za civilnu obranu provodi se prema planovima i programima nadležnih tijela te na vojnim vježbama u sklopu obrambenog sustava.

Osposobljavanje u sklopu obrambenog sustava provodi se prema planovima i programima koje donosi ministar obrane.

Članak 87.

Vojni obveznik, radni obveznik i materijalni obveznik moraju se na poziv nadležnog tijela javiti tijelu, odnosno pravnoj osobi, u mjestu i vremenu koji su naznačeni u općem ili pojedinačnom pozivu.

Ako se osobe iz stavka 1. ovoga članka ne odazovu pozivu i ne opravdaju svoj izostanak, tijelo nadležno za upravne poslove obrane može, samo ili na prijedlog tijela koje je zahtijevalo pozivanje, zahtijevati raspisivanje potrage i dovođenje.

Dovođenje izvršava tijelo unutarnjih poslova.

Članak 88.

Za građane upisane u vojnu evidenciju uredi za obranu prikupljaju podatke o: rođenju, narodnosti, državljanstvu, prebivalištu i boravištu, psiho-tjelesnoj sposobnosti, bračnom stanju, školskoj i stručnoj spremi, zaposlenju, vojnostručnoj osposobljenosti i znanjima važnima za obranu te ostale podatke potrebne za određivanje rasporeda i podatke o rasporedu.

Uprave za obranu prikupljaju, u skladu sa zakonom, podatke o kažnjavanju za građane Republike Hrvatske predviđene za obavljanje vojnopolicijskih poslova, poslova kriptološke zaštite tajnih podataka ili za obavljanje poslova, odnosno dužnosti vođenja sigurnosnih i vojnopolicijskih poslova, te za pričuvne časnike i dočasnike, odnosno osobe raspoređene na zapovjedne dužnosti u Oružanim snagama.

Tijela iz stavka 1. i 2. ovoga članka odgovorna su za čuvanje osobnih podataka u skladu s

posebnim zakonom.

Članak 89.

Vojni obveznici dužni su u roku od 15 dana od dana nastanka promjene uredu za obranu koji ih vodi u evidenciji prijaviti promjenu zdravstvenog stanja, stečenu stručnu odnosno školsku spremu, zasnivanje i prestanak radnog odnosa, s naznakom poslodavca, poduzeća ili druge pravne osobe, odnosno vrstu i mjesto obavljanja samostalne djelatnosti.

Nadležna tijela državne uprave dužna su u roku od 15 dana od dana nastanka promjene nadležni ured za obranu obavijestiti o promjeni imena i prezimena, promjeni adrese prebivališta odnosno boravišta, o prijmu u hrvatsko državljanstvo ili otpustu iz hrvatskog državljanstva i o promjeni bračnog stanja vojnog obveznika.

Članak 90.

Ozljeda ili bolest koja nastane kao posljedica izvršavanja vojne obveze smatra se ozljedom na radu.

Ozljedom na radu smatra se i ozljeda nastala na putu od stana ili radnog mjesta do zborišta, odnosno na povratku nakon izvršene obveze.

Tijelo koje je organiziralo aktivnost na kojoj se vojni obveznik razbolio ili ozlijedio, po službenoj dužnosti ili na zahtjev vojnog obveznika utvrđuje vrijeme i mjesto nastanka bolesti ili ozljede.

Zahtjev iz stavka 3. ovoga članka vojni obveznik podnosi nadležnoj upravi za obranu.

Članak 91.

Propisi o materijalnoj odgovornosti u državnoj upravi primjenjuju se i na radne obveznike koji su u obavljanju službe ili u svezi s obavljanjem službe prouzročili, namjerno ili iz krajnje nepažnje, materijalnu štetu fizičkoj ili pravnoj osobi.

Glava IV.

ORUŽANE SNAGE

1. ZAJEDNČKE ODREDBE

Članak 92.

Oružane snage štite suverenitet i neovisnost Republike Hrvatske te brane njezinu teritorijalnu cjelovitost.

Oružane snage mogu, uz uvjete predviđene Ustavom, međunarodnim ugovorima i zakonom, sudjelovati u međunarodnim mirovnim, humanitarnim i drugim operacijama, obavljati određene zadatke u stanju neposredne ugroženosti te pružati pomoć institucijama civilne vlasti i stanovništvu u slučaju prirodnih, tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća.

Pripadnici Oružanih snaga se, uvijek i u svim okolnostima, pri izvođenju borbenih i neborbenih djelovanja pridržavaju pravila međunarodnoga ratnog prava o humanom postupku s neprijateljskim ranjenicima i zarobljenicima i o zaštiti stanovništva te drugih pravila toga prava, u skladu s Ustavom, međunarodnim ugovorima i zakonom.

Pripadnik Oružanih snaga ima pravo odbiti zapovijed kojom se od njega traži postupanje protivno odredbama Ustava i pravilima međunarodnoga ratnog prava.

Pripadnici Oružanih snaga izjednačeni su u ostvarivanju prava i dužnosti bez obzira na nacionalnu, vjersku i spolnu pripadnost.

Članak 93.

Oružane snage organizirane su u Glavni stožer, zapovjedništva, postrojbe i ustanove Oružanih snaga ustrojene po posebnim ustrojbenim knjigama i odobrenom mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga.

Članak 94.

Glavni stožer je združeno tijelo Oružanih snaga ustrojeno u okviru Ministarstva obrane, nadležno za zapovijedanje, pripremu i uporabu Oružanih snaga.

Na čelu Glavnog stožera je načelnik Glavnog stožera, koji je nadređen zapovjedništvima, postrojbama i ustanovama Oružanih snaga.

Načelnik Glavnog stožera glavni je vojni savjetnik vrhovnom zapovjedniku i ministru obrane.

Načelnik Glavnog stožera imenuje se na razdoblje od pet godina i može biti imenovan najviše dva puta.

Načelnik Glavnog stožera odgovoran je u miru vrhovnom zapovjedniku za Plan uporabe Oružanih snaga i vojne elemente borbene spremnosti Oružanih snaga.

Ustroj Glavnog stožera propisuje vrhovni zapovjednik na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane.

Članak 95.

Oružane snage sastoje se od grana, rodova, služba i struka.

Grane Oružanih snaga su:

- Hrvatska kopnena vojska
- Hrvatska ratna mornarica
- Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana.

Ministar obrane propisuje rodove, službe i struke te njihove specijalnosti na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Članak 96.

Oružane snage organiziraju se i pripremaju u miru za vođenje oružane borbe i izvršenje zadaća iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona kao glavna obrambena snaga Republike Hrvatske sposobna da pravodobno otkloni prijetnju, odnosno da se u slučaju oružane agresije suprotstavi prvom udaru agresora i tako omogući mobilizaciju, razvoj i djelovanje svih subjekata obrambenog sustava Republike Hrvatske.

Oružane snage imaju mirnodopski i ratni sastav.

Mirnodopski sastav Oružanih snaga čine djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici raspoređeni u Oružane snage, kadeti, ročnici te pričuvnici kada se nalaze na vojnoj vježbi u Oružanim snagama.

Ratni sastav Oružanih snaga, uz osobe iz stavka 4. ovoga članka, čine i ostali pričuvnici.

Članak 97.

Oružane snage popunjavaju se djelatnim, ročnim i pričuvnim sastavom.

Članak 98.

Sastav, popuna, služba, školovanje, dodjela činova i promaknuća te ostala statusna pitanja pripadnika Oružanih snaga uređuju se posebnim zakonom.

Članak 99.

U Oružanim snagama u službenoj je uporabi hrvatski jezik i latinično pismo.

2. ZAPOVIJEDANJE I RUKOVOĐENJE U ORUŽANIM SNAGAMA

Članak 100.

Zapovijedanje Oružanim snagama u miru, vrhovni zapovjednik ostvaruje preko ministra obrane u skladu s Ustavom i zakonom. Ministar obrane odgovara vrhovnom zapovjedniku za provedbu zapovijedi i izvješćuje ga o provedbi. Načelnik Glavnog stožera odgovara ministru obrane za provedbu zapovijedi i izvješćuje ga o provedbi.

Za provedbu zapovijedi vrhovnog zapovjednika ministar obrane može donijeti akte propisane člankom 10. stavkom 3. ovoga Zakona.

Ako ministar obrane ne provodi zapovijedi vrhovnog zapovjednika, vrhovni zapovjednik može ostvarivati zapovijedanje Oružanim snagama neposredno preko načelnika Glavnog stožera.

O nastaloj situaciji iz stavka 3. ovoga članka vrhovni zapovjednik u pisanom obliku izvješćuje Vladu i Hrvatski sabor te nakon konzultacije s predsjednikom Vlade predlaže utvrđivanje odgovornosti ministra obrane.

Ako Hrvatski sabor ne utvrdi odgovornost ministra obrane, vrhovni zapovjednik ostvaruje zapovijedanje Oružanim snagama preko ministra obrane.

U stanju neposredne ugroženosti i ratnom stanju vrhovni zapovjednik izravno izdaje zapovijedi načelniku Glavnog stožera te istodobno obavješćuje ministra obrane o izdanim zapovijedima. Načelnik Glavnog stožera za provedbu zapovijedi odgovara vrhovnom zapovjedniku.

Članak 101.

Zapovijedanje i rukovođenje u Oružanim snagama provode časnici i dočasnici imenovani i raspoređeni na zapovjedne dužnosti u Oružanim snagama.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka rukovode zapovjedništvima, postrojbama i ustanovama Oružanih snaga i zapovijedaju njima te obavljaju upravne poslove iz djelokruga Ministarstva obrane u skladu s ovlastima koje na njih prenesu vrhovni zapovjednik i ministar obrane.

Zapovijed je operativna odluka koja nema snagu upravnog akta, a koju izdaju zapovjednici u skladu s ovlastima na temelju Ustava i zakona radi učinkovitog funkcioniranja obrambenog sustava.

Članak 102.

Zapovijedanje u Oružanim snagama zasniva se na načelima jednočelništva i subordinacije.

Za svoj rad, zapovijedanje i rukovođenje pripadnici Oružanih snaga odgovaraju nadređenima.

3. POPUNA ORUŽANIH SNAGA

Članak 103.

Oružane snage popunjavaju se na način i u postupku predviđenima odredbama ovoga Zakona.

Ratni sastav Oružanih snaga popunjava se pričuvnicima i materijalno-tehničkim sredstvima s popisa, a može se popunjavati i na drugi način predviđen planovima razvoja Oružanih snaga.

4. MOBILIZACIJA ORUŽANIH SNAGA

Članak 104.

Mobilizacija Oružanih snaga ili njihovih dijelova izvodi se u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti.

Mobilizacijom Oružane snage prelaze iz mirnodopskog ustrojstva i stanja na ratno ustrojstvo i stanje spremnosti za borbena djelovanja prema planu mobilizacije.

Po opsegu mobilizacija Oružanih snaga može biti opća i djelomična, a po načinu izvedbe javna i tajna.

Opća mobilizacija Oružanih snaga obuhvaća sve ratne postrojbe Oružanih snaga, a djelomična mobilizacija samo određene ratne postrojbe.

Članak 105.

U miru se može provoditi vježbovna mobilizacija radi provjere mobilizacijske i borbene

spremnosti.

Vježbovnu mobilizaciju Oružanih snaga nalaže ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Članak 106.

Mobilizacija Oružanih snaga provodi se u skladu s mobilizacijskim razvojem, na temelju planova mobilizacije Oružanih snaga usklađenih s jedinstvenim mobilizacijskim sustavom koji utvrdi vrhovni zapovjednik.

Članak 107.

Za pripremu i provedbu mobilizacije Oružanih snaga odgovorni su:

1. ministar obrane - za pripremu i provedbu mobilizacije Oružanih snaga
2. načelnik Glavnog stožera, zapovjednici zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga - za pripremu i provedbu mobilizacije zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga.

5. PRIPRAVNOST ORUŽANIH SNAGA

Članak 108.

Pripravnost Oružanih snaga obuhvaća poduzimanje mjera povećane borbene spremnosti, mobilizacijske, organizacijske, sigurnosne i druge mjere i postupke koji su potrebni radi sprječavanja i otklanjanja opasnosti od iznenadnog napada na Republiku Hrvatsku i drugih opasnosti koje ugrožavaju suverenitet, neovisnost i teritorijalnu cjelovitost, te zbog povećanja spremnosti zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga za izvođenje borbenih zadaća.

Vrhovni zapovjednik nalaže uvođenje mjera pripravnosti Oružanih snaga ili dijelova Oružanih snaga na prijedlog Vlade.

6. SUDJELOVANJE PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA U AKTIVNOSTIMA IZVAN GRANICA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 109.

Sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga u međunarodnim, humanitarnim i drugim operacijama izvan granica Republike Hrvatske uređuje se posebnim zakonom.

7. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U STANJU NEPOSREDNE UGROŽENOSTI

Članak 110.

Uporabu Oružanih snaga u stanju neposredne ugroženosti može narediti vrhovni zapovjednik uz supotpis predsjednika Vlade.

8. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U SLUČAJU PRIRODNIH, TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH I EKOLOŠKIH NESREĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Članak 111.

Uvođenje određenih mjera pripravnosti i uporabe zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga na dijelu područja ugroženog prirodnom, tehničko-tehnološkom i ekološkom nesrećom ako je za sprječavanje ili otklanjanje njihovih posljedica prijeko potrebna pomoć Oružanih snaga, nalaže ministar obrane, o čemu odmah izvješćuje vrhovnog zapovjednika.

Prilikom pružanja pomoći institucijama civilne vlasti i stanovništvu u situacijama iz stavka 1. ovoga članka, Oružane snage djeluju usklađeno s tijelima koja rukovode sprječavanjem ili otklanjanjem posljedica prirodne, tehničko-tehnološke i ekološke nesreće.

9. MATERIJALNO ZBRINJAVANJE ORUŽANIH SNAGA

Članak 112.

Ministarstvo obrane osigurava materijalno zbrinjavanje Oružanih snaga.

Materijalno zbrinjavanje Oružanih snaga provodi se kroz sljedeće djelatnosti:

1. opremanje, modernizaciju i održavanje naoružanja i vojne opreme,
2. izgradnju i održavanje infrastrukture,
3. opskrbu materijalnim sredstvima,
4. prijevoz ljudi i sredstava te obavljanje drugih usluga,
5. zdravstvenu, veterinarsku i drugu potrebnu skrb.

Postupak materijalnog zbrinjavanja za svaku pojedinu djelatnost Oružanih snaga propisat će ministar obrane.

Materijalno zbrinjavanje Oružanih snaga organizira se i provodi prema planovima razvoja i uporabe Oružanih snaga.

Članak 113.

Ministarstvo obrane surađuje s drugim ministarstvima i tijelima državne uprave u provedbi materijalnog zbrinjavanja Oružanih snaga osim u opskrbi Oružanih snaga bojnim sredstvima.

Opremanje Oružanih snaga naoružanjem i vojnom opremom mora se provoditi u skladu s ratificiranim međunarodnim konvencijama.

Članak 114.

U svrhu materijalnog zbrinjavanja Oružanih snaga osnivaju se, u skladu sa zakonom, potrebne pričuve materijalnih sredstava.

Način osiguranja i čuvanja pričuva materijalnih sredstava za potrebe Oružanih snaga u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti utvrđuje ministar obrane.

10. ZASTAVE, ZNAK I OZNAKE U ORUŽANIM SNAGAMA

Članak 115.

Postrojbe Oružanih snaga imaju svoje zastave.

Zastave postrojba Oružanih snaga propisuje vrhovni zapovjednik na prijedlog ministra obrane.

Članak 116.

Znak Oružanih snaga sadrži grb i naziv Republike Hrvatske.

Izgled znaka Oružanih snaga, oznaka činova, dužnosti i pripadnosti granama, rodovima, službama i strukama, oznaka zapovjedništava, postrojba i ustanova te izgled vojnih odora propisuje ministar obrane.

Osobama koje nisu pripadnici Oružanih snaga zabranjeno je nošenje vojne odore i dijelova vojne odore s propisanim oznakama.

Glava V.

OBRAMBENI POSTUPCI

1. OBRAMBENE PRIPREME

Članak 117.

Planovima obrane utvrđuju se svi elementi potrebni za djelovanje nositelja vojne i civilne obrane Republike Hrvatske.

Članak 118.

Nositelji obrambenih priprema su Vlada, središnja tijela državne uprave, županije, Grad Zagreb, pravne osobe koje su prema odluci Vlade posebno važne za obranu te pravne osobe koje su dobile zadaću od nadležnoga središnjeg tijela državne uprave, županije ili Grada Zagreba.

Nositelji obrambenih priprema iz stavka 1. ovoga članka imaju obvezu planiranja vlastitog djelovanja radi ostvarivanja ciljeva obrane kao i obavljanja zadaća koje su utvrdila nadležna tijela.

Nositelji obrambenih priprema dužni su svoje planove obrane uskladiti s Planom obrane Republike Hrvatske.

Članak 119.

Nositelji obrambenih priprema u miru pripremaju i donose planove obrane u kojima utvrđuju svoju organizaciju i način rada, određuju zadaće, snage, sredstva, mjere i postupke obrane, te druge obrambene aktivnosti koje će provoditi u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti.

Članak 120.

Središnja tijela državne uprave, u skladu sa svojim nadležnostima u području obrane, dužna su pratiti provedbu obrambenih priprema i o tome jedanput na godinu izvijestiti Vladu.

Izvešća iz stavka 1. ovoga članka središnja tijela državne uprave dostavljaju Vladi preko Ministarstva obrane.

Vlada jedanput na godinu izvješćuje Hrvatski sabor o stanju obrambenih priprema u Republici Hrvatskoj.

Ministar obrane najmanje jedanput na godinu izvješćuje vrhovnog zapovjednika o funkcioniranju obrambenog sustava.

2. ZAŠTITA TAJNIH PODATAKA OBRANE

Članak 121.

Podaci obrane koji su označeni kao državna, vojna ili službena tajna (u daljnjem tekstu: tajni podaci obrane) zaštićuju se u skladu sa zakonom i propisima donesenima na temelju zakona.

Članak 122.

Tajni podaci obrane mogu se obrađivati i prenositi informatičko-telekomunikacijskim i drugim komunikacijskim sustavima i sredstvima samo ako se tom prilikom ostvaruje zajamčena sigurnost i tajnost tih podataka. Pri prijenosu i obradi tajnih podataka obrane takvim sustavima i sredstvima obvezatno se koriste kriptološke metode za provedbu propisanih jamstava za sigurnost i tajnost podataka.

Zbog provedbe potpune sustavne sigurnosti i tajnosti podataka obvezatno se koriste propisani sigurnosni postupci i metode koji onemogućuju otkrivanje i analizu rada informatičko-telekomunikacijske tehnologije.

Članak 123.

Tijela državne uprave i pravne osobe dužni su postupati s tajnim podacima obrane na način propisan posebnim zakonom.

Stupanj i vrsta tajnosti te mjere i postupci za zaštitu tajnih podataka obrane određuju se u skladu s posebnim zakonom.

Članak 124.

Zabranjeno je motrenje, snimanje i pristup vojnim i drugim objektima koji su posebno važni za obranu.

Vojne objekte posebno važne za obranu određuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Druge objekte posebno važne za obranu određuje Vlada.

Na prijedlog ministra obrane Vlada propisuje kriterije za odabir, mjere za zaštitu te način označivanja objekata iz stavka 2. i 3. ovoga članka.

Članak 125.

Inozemne i domaće pravne i fizičke osobe koje se bave znanstvenim i drugim istraživanjima na područjima i lokacijama važnima za obranu mogu obavljati istraživanja na temelju odobrenja ministra obrane i uz prethodno pribavljeno mišljenje tijela državne uprave koje je nadležno za znanost i tehnologiju.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu ustupati rezultate istraživanja drugim osobama samo uz suglasnost Ministarstva obrane.

Vlada će na prijedlog ministra obrane odrediti područja i lokacije važne za obranu na kojima se istraživanja mogu obavljati samo uz odobrenje ministra obrane.

Članak 126.

Pravne i fizičke osobe koje Vlada ovlasti za snimanje iz zraka područja i vodenih površina u Republici Hrvatskoj za potrebe premjera zemljišta, istraživanja i prostornog uređenja te za druge gospodarstvene i znanstvene potrebe mogu razvijati, umnožavati i objavljevati zračne snimke samo nakon pribavljenog odobrenja tijela državne uprave ovlaštenog za geodetske poslove.

Prije nego što se odobrenje za snimanje otvorenog prostora izda inozemnim pravnim i fizičkim osobama te pravnim osobama koje se bave snimanjem filmova i televizijskih koprodukcija s inozemnim fizičkim i pravnim osobama, ili za njihove potrebe, mora se pribaviti suglasnost Ministarstva obrane.

Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka dužne su zračne snimke prije uporabe, a najkasnije u roku od 8 dana od dana snimanja, dostaviti na pregled tijelu državne uprave nadležnome za geodetske poslove.

Tijelo državne uprave nadležno za geodetske poslove u suradnji s Ministarstvom obrane pregledava zračne snimke i određuje koje se od tih snimaka mogu rabiti u skladu s podnesenim zahtjevom, odnosno koje se ne mogu ustupati drugima.

Na prijedlog tijela državne uprave nadležnoga za geodetske poslove, a uz suglasnost Ministarstva obrane, Vlada donosi propis o snimanju iz zraka.

3. OBAVJEŠTAJNI, PROTUOBAVJEŠTAJNI I SIGURNOSNI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE

Članak 127.

U Ministarstvu obrane i Oružanim snagama obavljaju se obavještajni, protuobavještajni i sigurnosni poslovi od interesa za obranu i obrambeni sustav Republike Hrvatske.

Obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka uređuje se posebnim zakonom.

4. VOJNOPOLICIJSKI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE

Članak 128.

U Ministarstvu obrane i Oružanim snagama ustrojava se Vojna policija sa zadaćom obavljanja vojno redarstvenih i kriminalističkih poslova u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.

Vojnoredarstvene poslove pripadnici Vojne policije obavljaju u skladu s vojnim propisima odnosno propisima kojima se uređuje kazneni i prekršajni postupak.

Ministar obrane, uz suglasnost vrhovnog zapovjednika donijet će poseban propis o djelokrugu rada, dužnostima i ovlastima pripadnika Vojne policije u obavljanju vojnoredarstvenih i kriminalističkih poslova.

Glava VI.

PRAVA, OBEVEZE I ODGOVORNOSTI OSOBA RASPOREĐENIH NA SLUŽBU U MINISTARSTVO OBRANE I ORUŽANE SNAGE

Članak 129.

Na službu u Ministarstvo obrane raspoređuju se državni službenici i namještenici te djelatne vojne osobe na ustrojbeni mjesta utvrđena Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva obrane.

Na službu u Oružane snage raspoređuju se djelatne vojne osobe i državni službenici i namještenici na ustrojbeni mjesta utvrđena knjigama ustroja zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga.

Prava, obveze i odgovornosti osoba raspoređenih na službu u Oružane snage uređuju se posebnim zakonom.

Državnim službenicima i namještenicima raspoređenima na službu u Ministarstvo obrane uvećava se osnovna plaća zbog posebnih uvjeta rada, težine i naravi poslova i odgovornosti.

Ministar obrane utvrđuje ustrojbeni mjesta na kojima državni službenici i namještenici, raspoređeni na službu u Ministarstvo obrane ostvaruju pravo na uvećanje plaće kao i iznos uvećanja.

Nakon isteka roka raspolaganja državni službenici i namještenici ostvaruju pravo na otpremninu u iznosu koji odredi ministar obrane.

Državnim službenicima i namještenicima zabranjena je u vojnim objektima i objektima Ministarstva obrane svaka politička djelatnost: osnivanje stranaka, održavanje političkih skupova i demonstracija te javno istupanje u svezi sa odnosima i stanjem u Ministarstvu obrane bez odobrenja ministra obrane ili osobe koju on ovlasti.

Glava VII.

FINANCIRANJE OBRANE

Članak 130.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju se sredstva za programe i aktivnosti nositelja vojne i civilne obrane.

Način planiranja, programiranja, izrade i izvršenja proračuna u Ministarstvu obrane uredit će se posebnim propisom ministra obrane.

Članak 131.

Na sredstva naoružanja i vojnu opremu za potrebe Oružanih snaga i komponente namijenjene za proizvodnju i remont naoružanja i vojne opreme te uređaje namijenjene za proizvodnju naoružanja i vojne opreme ne plaća se carina.

Sredstva naoružanja i vojne opreme, komponente za proizvodnju i remont naoružanja i vojne opreme te uređaje namijenjene za proizvodnju naoružanja i vojne opreme određuje Vlada.

Članak 132.

Ako je Ministarstvo obrane prema posebnim propisima oslobođeno plaćanja naknade za korištenje vojnih objekata (npr. slivna naknada, naknada za korištenje voda i sl.), vojni objekti određuju se u skladu sa člankom 17. stavkom 4. ovoga Zakona.

Glava VIII.

OVLAST ZA DONOŠENJE PROPISA U PODRUČJU OBRANE

Članak 133.

Osim propisa iz članka 8. ovoga Zakona Vlada donosi sljedeće propise:

1. Uredbu o vojnom graditeljstvu (članak 17. stavak 3.),
2. Odluku o vrstama materijalnih sredstava koja su građani i pravne osobe obvezni ustupiti na temelju materijalne obveze, te o visini dnevne naknade koja pripada građanima i pravnim

osobama za ustupljena materijalna sredstva (članak 83. stavak 2. i 6.),

3. Odluku o drugim objektima posebno važnim za obranu države (članak 124. stavak 3.),

4. Uredbu o kriterijima za odabir, mjerama za zaštitu te načinu označivanja vojnih i drugih objekata posebno važnih za obranu (članak 124. stavak 4.),

5. Odluku o područjima i lokacijama važnima za obranu na kojima se mogu obavljati istraživanja na temelju odobrenja ministra obrane (članak 125. stavak 3.),

6. Uredbu o snimanju iz zraka (članak 126. stavak 5.),

7. Odluku o naoružanju i vojnoj opremi te uređajima na koje se ne plaća carina (članak 131. stavak 2.).

Ministar obrane donosi sljedeće propise:

1. Pravilnik o odnosima upravnog dijela Ministarstva obrane i Glavnog stožera (članak 12.),

2. Pravilnik o radu Inspektorata obrane (članak 14. stavak 1.),

3. Odluku o revizijskom pregledu osoba jednog ili više godišta (članak 28. stavak 1.),

4. Pravilnik o izvršavanju vojne obveze (članak 29. stavak 4. i članak 76. stavak 2.),

5. Odluku o osnivanju novačkih povjerenstava (članak 33. stavak 2.),

6. Pravilnik o načinu rada novačkih povjerenstava te određivanju rodova i struka u kojima će novaci služiti vojni rok (članak 33. stavak 3.),

7. Pravilnik o mjerilima i postupcima za ocjenu psihološke i zdravstvene sposobnosti vojnih obveznika za vojnu obvezu (članak 33. stavak 4.),

8. Naputak o vremenu i načinu upućivanja novaka na služenje vojnog roka i otpustu iz Oružanih snaga (članak 40. stavak 2.),

9. Pravilnik o svečanoj prisezi (članak 41. stavak 3.),

10. Pravilnik o uvjetima, kriterijima i postupku za izbor ročnika radi osposobljavanja za profesionalne vojnike, odnosno izobrazbu za pričuvne časnike i dočasnike (članak 44. stavak 5.),

11. Naputak o određivanju ratnog rasporeda; izdavanju, čuvanju, održavanju i vraćanju osobne vojne opreme (članak 61. stavak 7.),

12. Pravilnik o naknadama i načinu isplate naknada osobama pozvanima zbog vojne obveze u Oružane snage (članak 69. stavak 2. i članak 70. stavak 6.),

13. Pravilnik o novčanim naknadama ročnika (članak 74. stavak 2.),

14. Pravilnik o načinu vođenja očevidnika vojnih obveznika i obrascu vojne iskaznice (članak 75. stavak 2.),

15. Upute o vođenju evidencije vojnih obveznika (članak 75. stavak 2.),

16. Odluku o rodovima, službama, strukama i njihovim specijalnostima (članak 95. stavak 3.),

17. Pravilnik o pripremi i provedbi mobilizacije Oružanih snaga (članak 107.),

18. Pravilnik o načinu materijalnog zbrinjavanja Oružanih snaga (članak 112. stavak 2.),

19. Pravilnik o načinu osiguranja i čuvanja pričuve materijalnih sredstava za potrebe Oružanih snaga u miru i ratu (članak 114. stavak 2.),

20. Odluku o određivanju objekata posebno važnih za obranu (članak 124. stavak 2.),

21. Pravilnik o djelokrugu rada, dužnostima i ovlastima pripadnika Vojne policije (članak 128. stavak 3.),

22. Odluku o ustrojbenim mjestima na kojima se uvećava osnovna plaća državnih službenika i namještenika u Ministarstvu obrane te o iznosu uvećanja (članak 129. stavak 5.),

23. Pravilnik o načinu planiranja, programiranja, izradi i izvršenju proračuna Ministarstva

obrane (članak 130. stavak 2).

Ministar obrane po pribavljenom mišljenju ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja donosi:

1. Pravilnik o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata (članak 18. stavak 3.)

Ministar obrane i ministar rada i socijalne skrbi donosi:

1. Pravilnik o posebnom stažu ostvarenom u Domovinskom ratu (članak 144. stavak 3).

Glava IX.

KAZNENE ODREDBE

Članak 134.

Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, odnosno poslodavac:

1. ako ne postupa prema odredbama članka 71. i 73. ovoga Zakona,

2. ako sa sredstvima i opremom kojima raspolaže postupa u suprotnosti s materijalnom obvezom, prema onome što određuje zakon (članak 83. stavak 2. i 4.),

3. ako planove obrane ne uskladi s Planom obrane Republike Hrvatske (članak 118. stavak 2.),

4. ako ne organizira i ne izvodi pripreme za svoj rad u ratu i stanju neposredne ugroženosti po nalogu nadležnog tijela državne uprave (članak 119.),

5. ako ne postupa s tajnim podacima obrane na propisani način (članak 123.),

6. ako se protivno zakonu bavi znanstvenoistraživačkim radom u vojne svrhe, ili ako bez odobrenja nadležnog tijela obavlja znanstvena ili druga istraživanja na područjima i lokacijama važnima za obranu Republike Hrvatske ili ako protivno zakonu rezultate istraživanja daje drugim osobama (članak 125. stavak 1. i 2.),

7. ako snima iz zraka bez dopuštenja ili ako zračne snimke ne pošalje na pregled prije njihove uporabe (članak 126. stavak 1., 2. i 3.).

Novčanom kaznom od 2.000 do 10.000 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 135.

Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna kaznit će se za prekršaj vlasnik, odnosno korisnik objekta posebno važnog za obranu ako ne postupa po propisima nadležnih tijela (članak 124. stavak 1.).

Novčanom kaznom od 2.000 do 10.000 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba vlasnika, odnosno korisnika objekta posebno važnog za obranu, ako ne postupi po propisanim mjerama za zaštitu te način označivanja objekata (članak 124. stavak 4.).

Članak 136.

Novčanom kaznom od 3.000 do 10.000 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba:

1. ako ne postupa po nalogu, odnosno uputama inspektora obrane ili osobe koju ovlasti ministar obrane (članak 15.),

2. ako obrađuje i prenosi podatke o obrani koji su određeni kao državna, vojna ili službena tajna suprotno odredbama zakona (članak 122.),

3. ako ne postupa s tajnim podacima obrane na propisani način (članak 123. stavak 1.).

Članak 137.

Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna kaznit će se za prekršaj inozemna pravna osoba ako na područjima i lokacijama važnima za obranu bez odobrenja ovlaštenog tijela obavlja znanstvena istraživanja ili se neovlašteno koristi rezultatima tih istraživanja (članak

125. stavak 1. i 2.).

Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka počinitelju se zajedno s kaznom izriče i zaštitna mjera oduzimanja predmeta.

Članak 138.

Novčanom kaznom od 5.000 do 10.000 kuna kaznit će se za prekršaj stranac ako bez odobrenja ovlaštenog tijela obavlja znanstvena istraživanja ili se neovlašteno koristi rezultatima tih istraživanja na područjima i lokacijama važnima za obranu (članak 125. stavak 1. i 2.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počinitelju se zajedno s kaznom izriče i zaštitna mjera oduzimanja predmeta.

Članak 139.

Novčanom kaznom od 2.000 do 5.000 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja ne postupuje u skladu s propisima za izradu planova obrane (članak 119.).

Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 140.

Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 kuna kaznit će se za prekršaj pojedinac:

1. ako se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu nadležnog tijela u vrijeme i na mjestu koji su naznačeni u pojedinačnom, odnosno općem pozivu za uvođenje u vojnu evidenciju, na zdravstvene i druge preglede i psihološka ispitivanja, novačenje, te na služenje vojnog roka (članak 31. stavak 1. i članak 37. stavak 1.),

2. ako se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu nadležnog tijela u vrijeme i na mjestu koji su naznačeni u pojedinačnom odnosno općem pozivu za vojnu vježbu, tečaj ili drugi oblik vojne izobrazbe (članak 58. stavak 3., članak 76. stavak 3. i članak 87. stavak 1.),

3. ako se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu nadležnog tijela u vrijeme i na mjestu koji su naznačeni u pojedinačnom, odnosno općem pozivu za vraćanje osobne vojne opreme ili ustupanju materijalnog sredstva (članak 61. stavak 5. i članak 83. stavak 2. i 4.).

Članak 141.

Novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 kuna kaznit će se za prekršaj novak ili pričuvnik:

1. ako se u propisanom roku ne prijavi diplomatskoj misiji, odnosno konzularnom uredu (članak 64.),

2. ako u propisanom roku ne prijavi promjene nadležnom uredu za obranu (članak 89. stavak 1.),

3. ako iznese vojnu iskaznicu iz zemlje ili je pokuša iznijeti (članak 75. stavak 7.).

Novčanom kaznom od 2.000 do 5.000 kuna kaznit će se novak ili pričuvnik koji je počinio prekršaj iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka ako mu se zbog neprijavljivanja u smislu odredaba članaka 64. i 89. ovoga Zakona nije mogao pravodobno dostaviti poziv za vojnu obvezu ili se zbog toga nije mogao pravodobno javiti na vojnu obvezu.

Članak 142.

Novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja neovlašteno nosi vojnu odoru ili dijelove vojne odore s propisanim oznakama pripadnosti Oružanim snagama (članak 116. stavak 4.).

Članak 143.

Novčanom kaznom od 3.000 do 9.000 kuna kaznit će se za prekršaj novak koji se u roku propisanom u članku 66. stavku 2. ovoga Zakona ne javi nadležnom uredu za obranu.

GLAVA X.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 144.

Pripadnicima Ministarstva obrane, Oružanih snaga i Ministarstva unutarnjih poslova koji su zaposleni ili im se staž osiguranja računa po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu u razdoblju od 30. svibnja 1990. do 30. lipnja 1996. računa se kao staž osiguranja u dvostrukom trajanju, a hrvatskim braniteljima koji nisu zaposleni ili ne ostvaruju staž osiguranja po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa se kao poseban staž u dvostrukom trajanju.

Osobama koje su bile nezaposlene, a mobilizirane su u civilnu zaštitu, službu motrenja i obavješćivanja kao i obveznicima radne obveze, vrijeme provedeno u civilnoj zaštiti, službi motrenja i obavješćivanja i izvršavanju radne obveze uračunava se u posebni staž u jednostrukom trajanju.

Ministar obrane i ministar rada i socijalne skrbi donose propis za provedbu stavka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 145.

Propisi za provedbu ovoga Zakona donijet će se u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Propisi doneseni u skladu s odredbama Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 74/93 - pročišćeni tekst, 57/96., 31/98., 78/99. i 16/01.) ostaju na snazi do donošenja propisa iz stavka 1. ovoga članka ako su u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 146.

Osobe koje su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ispunile uvjet za oslobađanje od obveze služenja vojnog roka propisan odredbom članka 103. točke 3. Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 74/93-pročišćeni tekst, 57/96., 31/98., 78/99. i 16/01.) oslobađaju se obveze služenja vojnog roka.

Članak 147.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti: Zakon o obrani (»Narodne novine«, br. 74/93 - pročišćeni tekst, 57/96., 31/98., 78/99. i 16/01.), Zakon o sredstvima i financiranju JNA (»Narodne novine«, br. 52/91), Zakon o zaštiti članova obitelji osoba na obveznoj vojnoj službi (»Narodne novine«, br. 53/91) te članak 18. stavak 1. točka 1. i članak 38. Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana (»Narodne novine«, br. 77/99).

Članak 148.

Iznimno od odredbe članka 147. ovoga Zakona, odredbe članka 150. i 151. Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 74/93 - pročišćeni tekst, 57/96., 31/98., 78/99. i 16/01.) kao i sve odredbe kojima se uređuju pitanja civilne službe, civilne zaštite te službe motrenja i obavješćivanja ostaju na snazi do donošenja posebnih propisa.

Članak 149.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 800-01/01-01/03

Zagreb, 19. ožujka 2002.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskoga sabora

Zlatko Tomčić, v.r.